

Aan:
Provinciale Staten

Onderwerp:
Financiële steun aan de Stichting Nederland bouwt VOC Retourschip

Statenvergadering
5 oktober 2000

Agendapunt
8

Lelystad
19 september 2000

Kenmerk
PS00.0022

Inlichtingen
B.Siepel

Afdeling
SPV

1. Wij stellen u voor:
De Stichting Nederland bouwt VOC Retourschip – onder voorwaarden- te verstrekken:
 - Een subsidie van maximaal f 50.000 in de kosten van een onderzoek naar de noodzaak en mogelijkheden van vergroting van de attractiviteit van de Bataviawerf op langere termijn;
 - een tussentijds aflossingsvrije en renteloze lening met een looptijd van tien jaar tot een bedrag van f 500.000 ter verkleining van het liquiditeitsstekort;
 - een overbruggingskrediet van f 500.000,- dat moet worden afgelost zodra voorschotten op ESF subsidies ten behoeve van het scholingsproject worden verkregen.

Als achtervang voor de leningen een bedrag van één miljoen te oormerken binnen de reserve ontwikkelingsprojecten;

De 33e wijziging van de begroting 2000 vast te stellen.

2. Toelichting

Het verzoek

Het bestuur van de Stichting Nederland bouwt VOC Retourschip (in het vervolg 'Batavia' genoemd) heeft zich tot het college van B en W van Lelystad en tot ons gewend met de vraag een bijdrage te leveren in het oplossen van een acuut liquiditeitsprobleem. De omvang van het probleem wordt door het bestuur tot de terugkomst van de Batavia (april volgend jaar) geschat op f 4,5 miljoen. Het huidige tekort is zo groot dat de voortzetting van de activiteiten op zeer korte termijn in gevaar is. De kredietverschaffer (i.c. De ING Bank) is niet bereid de overtrekking van het krediet in rekening- courant verder te vergroten. De stichting beschikt over een geformaliseerde kredietlimiet van f 1,42 miljoen. De bank is bereid tot uiterlijk eind september een overschrijding van deze limiet toe te staan van f 1,28 miljoen, zo is op 14 juni 2000 aan de stichting meegedeeld. Voor ultimo september verwacht de bank voorstellen van het bestuur over het aflossen van de kredietoverschrijding, dan wel het formaliseren ervan waarvoor aanvullende zekerheden geëist worden.

Het bestuur geeft diverse oorzaken aan voor het ontstaan van dit grote liquiditeitsstekort:

- Het vertrek van de Batavia naar Australië heeft het aantal bezoekers en donateurs aanmerkelijk doen dalen. Een daling die groter is dan waarmee rekening was gehouden. De verwachte daling van inkomsten zou gecompenseerd worden door een periodieke bijdrage vanuit Australië;
- Deze betalingen uit Australië lopen achter op de verwachtingen van de stichting, terwijl de uitgaven – met name voor de bouw van de

- Zeven Provinciën- doorgingen;
- Er zijn nog geen voorschotten ontvangen op het ESF III subsidie ten behoeve van het scholingsproject voor jongeren dat de werf aanbiedt.

Deze oorzaken leiden volgens het bestuur tot de noodzaak op korte termijn te voorzien in een liquiditeitsbehoefte van f 4,5 miljoen. Het bestuur stelt zich de dekking daarvan als volgt voor:

- Er is in het verleden een zogenaamd 'foundersfund' gevormd met bijdragen van de stichting zelf, de gemeente, Nedlloyd en de ING Bank. De waarde daarvan op dit moment wordt geschat op circa f 2 miljoen. De stichting is bereid haar deel daarin aan te wenden ter bestrijding van het voorgelegde probleem. Voorts geeft de stichting aan dat inmiddels de andere participanten in dit fonds zich eveneens bereid hebben verklaard hun aandeel in het fonds daarvoor te benutten. Daarmee is f 2 miljoen van de noodzakelijke f 4,5 miljoen gedekt;
- Uit eigen middelen (ondermeer bestaand uit de vanuit Australië ontvangen bijdragen) kan de stichting f 500.000,- bijdragen in de liquiditeitsbehoefte, zodat er nog een te dekken tekort overblijft van f 2 miljoen.

Voor de dekking van dit tekort doet men op de ING bank, de gemeente en de provincie een beroep van resp. f 500.000,-, f 500.000,- en f 1.000.000,-. De provinciale bijdrage zou dan uit twee te onderscheiden delen bestaan, namelijk f 500.000,- als voorfinanciering van het te verwachten ESF III subsidie en f 500.000,- als aflossingsvrije en renteloze lening. Van de bank en de gemeente worden ook renteloze en aflossingsvrije leningen gevraagd.

Beoordeling van het verzoek

Voor een beoordeling van het verzoek is allereerst de vraag aan de orde hoe de toekomst van de werfactiviteiten er uit ziet. Zullen de gevraagde bijdragen doel treffen in die zin dat daarmee de voortzetting van de activiteiten redelijkerwijs gewaarborgd is? Wij doelen daarbij niet alleen op de toeristisch-recreatieve betekenis van de werf, maar evenzeer op het scholingsproject voor jongeren.

De aantrekkelijkheid in toeristische zin rust vooral op twee pijlers: de aanwezigheid van de Batavia en de bouw van de Zeven Provinciën. Vooral de laatste moet voor het herhaalbezoek zorgen. Het grootste aantal bezoekers werd immers gehaald in de periode dat de Batavia in aanbouw was en er geregeld aanleiding was opnieuw een bezoek te brengen om de voortgang te beleven. De Batavia komt in het voorjaar van 2001 terug, zodat het aantal bezoekers in het komende toeristenseizoen naar verwachting beduidend hoger zal zijn dan dit jaar. Daar staat uiteraard tegenover dat er dan geen bijdragen meer van Australische zijde zijn te verwachten. De voortgang van de bouw van de Zeven Provinciën stelt het bestuur afhankelijk van het aantal bezoekers. De inkomsten uit de entree bepalen het tempo waarmee de noodzakelijke middelen beschikbaar komen voor de bouw. Daarin schuilt een risico. Als het aantal bezoekers volgend jaar tegenvalt, zal er vrijwel geen voortgang zitten in

de bouw van het nieuwe grote schip en zal er daarom voor het publiek minder reden zijn tot het bezoeken van de werf, met als gevolg dat er nog minder middelen beschikbaar komen om te voorzien in de voortgang van de bouw enzovoort. Ook het voortbestaan van het scholingsproject zal daarmee in het geding komen. Weliswaar heeft het bestuur voornemens om – door de bouw van een ander schip- een nieuw onderdeel aan het scholingsproject toe te voegen, maar dit voornemen verkeert nog niet in een realiseringsfase. Over het honoreren van het verzoek om een ESF III subsidie voor het scholingsproject kunnen op dit moment nog geen uitspraken worden gedaan.

Het bestuur wil nader onderzoek laten doen naar de noodzaak en de mogelijkheden van aanpassing van het huidige aanbod ter vergroting van de attractiviteit op langere termijn. Daarvoor kan de stichting uit eigen middelen f 100.000 vrijmaken. De verwachting van het bestuur is dat voor een dergelijk onderzoek maximaal f 200.000 benodigd is. Om die reden heeft de stichting aan de gemeente Lelystad en de provincie het verzoek gedaan om ieder f 50.000 hiervoor beschikbaar te stellen.

In zijn aanvraag legt het bestuur terecht sterke nadruk op het belang van samenwerking met de andere instellingen op het museale deel van de kuststrook. Met het NISA is al een hechte band en de samenwerking met Nieuw Land Poldermuseum zal –mede op basis van het advies dat Boer & Croon op ons verzoek ter zake uitbrengt- geïntensiveerd worden. Deze samenwerking moet synergetische effecten opleveren. Een verdere professionalisering van het management van de werf hoort daarbij en is voor ons voorwaarde voor de gevraagde steunverlening.

Wij achten het voortbestaan van de thans plaatsvindende activiteiten op de werf van groot belang. De Batavia is in zekere zin het boegbeeld van de kuststrook van Lelystad. Het Factory Outlet Village wil zich 'Batavia stad' gaan noemen. Het schip en zijn entourage genieten meer dan landelijke bekendheid en zijn mede beeldbepalend voor Lelystad. In de trits FOV-NISA-Batavia-Nieuw Land Poldermuseum is de Batavia werf een onmisbaar element. Om deze redenen zijn wij van oordeel dat provinciale steun aan het voortbestaan van de werf c.a. gerechtvaardigd is.

De stichting vraagt om een voor onbepaalde tijd aflossingsvrije bijdrage (lening). Wij hechten er evenwel aan deze lening aan een tijdshorizon te binden. Tien jaar lijkt ons daarbij een periode die enerzijds voor het bestuur lang genoeg is om een solide liquiditeitspositie te verwerven en anderzijds voor het provinciaal bestuur overzichtelijk is.

Tegen de achtergrond van het voorgaande stellen wij u voor de gevraagde steun te verlenen onder de volgende voorwaarden:

a. de renteloze en tussentijds aflossingsvrije lening van f 500.000,-

Deze wordt alleen verstrekt indien daarmee de liquiditeitsbehoefte tot april 2001 gedekt is. Met andere woorden : de andere partijen (de stichting zelf de gemeente Lelystad en de ING bank) leveren ook de hen gevraagde bijdrage;

De lening is opeisbaar na een periode van tien jaar of zoveel eerder de stichting zijn activiteiten beëindigt of tot verkoop van een van zijn schepen overgaat;

b. de voorfinanciering van het ESF III subsidie van f 500.000,-

Wij zien de provinciale bijdrage terzake als een overbruggingsfinanciering totdat nog te ontvangen ESF subsidies beschikbaar komen. Of het project ESF III gehonoreerd wordt is –zoals vermeld- nog allerm minst zeker. Daarom verbinden wij aan de gevraagde voorfinanciering de voorwaarde dat de provincie het pandrecht krijgt op alle nog te ontvangen ESF subsidies tot een maximum van f 500.000,-, ook als deze betrekking hebben op lopende ESF projecten zoals ESF I en RM ESF. Daarnaast zullen wij als voorwaarde stellen dat zodra er ESF subsidies worden ontvangen, het daarmee corresponderende deel van de voorfinanciering meteen terugbetaald wordt. Verder verbinden wij aan de voorfinanciering de voorwaarde dat het scholingsproject wordt zo ingericht dat de kans op een ESF subsidie zo groot mogelijk wordt gemaakt.

c. het subsidie in de kosten van onderzoek ad. maximaal f 50.000,-

Het subsidie moet worden gezien als aanvullend op de hiervoor bij de stichting beschikbare middelen ad. f 100.000,- met andere woorden, de provinciale bijdrage is bedoeld ter dekking van de kosten van het onderzoek voorzover die uitstijgen boven het bedrag van f 100.000,- dat de stichting zelf beschikbaar heeft .

Ter dekking van de voorgestelde financiële steun stellen wij u voor f 1,0 mln. binnen de reserve ontwikkelingsprojecten te oormerken als achtervang voor de te verstrekken lening c.q. voorfinanciering. Met betrekking tot het subsidie van f 50.000,- wordt een beroep op de post onvoorzien voorgesteld. Dit is verwerkt in bijgevoegde 33^e wijziging van de begroting 2000.

Wij zijn van oordeel dat de primaire overheidsverantwoordelijkheid voor het gezond voortbestaan van de werf c.a. bij het gemeentebestuur van Lelystad ligt. Daarom hebben wij de voorwaarden die wij aan de provinciale bijdragen willen verbinden afgestemd met die van de gemeente.

Wij denken daarbij tenminste aan de volgende:

- de vordering op de ESF subsidies wordt verpand aan het provinciaal bestuur, zodat een preferente vordering op deze subsidies ontstaat;
- alle betrokken partijen moeten instemmen met de voorgestelde oplossing. Alleen als dat het geval is kan van een reële oplossing van het liquiditeitsprobleem worden gesproken;
- het college van GS wordt in de gelegenheid gesteld zich een oordeel te vormen over de formulering van de voorgenomen opdracht tot het doen van een onderzoek naar de mogelijkheden de attractiviteit van de werf te vergroten;
- de middelen worden pas beschikbaar gesteld zodra de overeenkomsten zijn getekend.

In onze benadering van de toekomstplannen van de Stichting Nieuw Land Poldermuseum hebben we steeds vooropgesteld dat er weliswaar een innige samenwerking tussen Batavia/NISA en Nieuw Land Poldermuseum vereist is, maar dat het voortbestaan van de voorzieningen los van elkaar beoordeeld moet worden. Elk van de betrokken voorzieningen moet op eigen benen kunnen staan. Om deze reden willen we daarom het verzoek van het bestuur van de Batavia op zichzelf beoordelen, los van de besluitvorming over de toekomstplannen van Nieuw Land Poldermuseum.

3. Advies van de Commissie voor advies

Het voorstel is besproken in een gecombineerde vergadering van de commissies ELPOO en FZWE. De fracties van VVD, CDA, PvdA, D66 en de ChristenUnie stemden met het voorstel in. GroenLinks heeft zijn standpunt bij onderdeel a van het besluit voorbehouden en stemt overigens in, de SGP is tegen het onderdeel c en stemt overigens in. De fracties Kalkman en Visser waren niet aanwezig. De voorzitter zegde toe dat hij de commissies voor de komende zomer zal informeren over de (financiële) stand van zaken bij de stichting.

4. Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Flevoland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 19 september 2000,
nr. SPV/00.091724/A

BESLUITEN:

Het bestuur van de Stichting Nederland bouwt VOC Retourschip te Lelystad, onder nader door GS te stellen voorwaarden, te verstrekken:

- a. een tussentijds aflossingsvrije en renteloze lening ter verkleining van het liquiditeitstekort met een looptijd van maximaal tien jaar tot een bedrag van f 500.000,-
- b. een overbruggingskrediet van f 500.000,- ten behoeve van voorfinanciering van te verwachten ESF subsidies voor het scholingsproject
- c. een subsidie van maximaal f 50.000,- in de kosten van een onderzoek naar de noodzaak en mogelijkheden van vergroting van de attractiviteit van de Bataviawerf op langere termijn;

Als achtervang voor de leningen een bedrag van één miljoen te

oormerken binnen de reserve ontwikkelingsprojecten;

De 33e wijziging van de begroting 2000 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Flevoland d.d. 5 oktober 2000.

,griffier.

,voorzitter.

5. Bijlagen

De 33e wijziging van de begroting 2000

6. Ter lezing gelegde stukken

- Het definitieve subsidieverzoek van de stichting van 11 september 2000;
- Diverse financiële stukken van de stichting.

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

,griffier.

,voorzitter.

Dienstjaar 2000, 33e begrotingswijziging

Provinciale Staten van Flevoland besluiten de begroting als volgt te wijzigen:

Product	Omschrijving	Onderdeel		Lasten	Baten	Nieuw geraamd bedrag
				Verhoging/ verlaging	Verhoging/ verlaging	
7.1.4	Toerisme en recreatie	subsidie onderzoek vergroting attractiviteit Bataviawerf	18 (4.0)	50.000		50.000
						1.413.688
0.3.1	Onvoorzien/stelposten	onvoorziene uitgaven	11 (0.0)	-50.000		129.458
						10.190.226
				0	0	

Nb. Het in de kolom "Nieuw geraamd bedrag" cursief weergegeven getal, betreft de raming van het totale product na wijziging van de begroting .

Aldus besloten in de vergadering van 5 oktober 2000
de griffier, de voorzitter,

in enkelvoud ter kennis neming gezonden aan de
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties